

ORGANISATIONSUTREDNING, FÖRSLAG OCH TIDPLAN

Organisationsutredning, analys, förslag och tidplan

Förslag angående framtida regional indelning för svensk orientering. Rapporten omfattar tiden fram till och med november 2022.

Innehåll

1.	Svensk orienterings uppdrag	3
1.1	Idrottsrörelsens uppdrag	3
1.2	Svensk orienterings uppdrag	4
1.2.1	Vision.....	4
1.2.2	Utgångspunkter	4
1.2.3	Mål och vision.....	4
1.2.4	Verksamhetsområden.....	5
2.	Distrikten – självständiga men osjälvständiga ideella föreningar.....	5
3.	Kort tillbakablick	6
4.	Distriktens egen analys 2021.....	6
4.1	Styrkor i OF	7
4.2	Utmaningar i OF	7
4.3	Vad behöver OF för att fullgöra uppdraget?	8
4.4	Vad kan en organisationsförändring ge i mervärde?	8
5.	Analys av nuläget	9
6.	Varför en förändring?	11
7.	Vägledande principer inför en framtida distriktsindelning.....	11
8.	Förslag ny distriktsindelning.....	12
9.	Viktiga funktioner i distriktet	14
10.	Arbetsätt central demokrati	16
11.	Anställda i distrikt och centralt	16
12.	Tidplan	17
13.	Frågor att ta vidare efter ordförandekonferensen 2022.....	18
13.1	Förändring av SOFT och OF:s stadgar.....	18
13.2	Röstlängden till förbundsmötet	18
13.3	OF-bidraget	19
13.4	Avveckling och uppstart OF.....	19
13.5	Frågor, oro och farhågor.....	19
13.6	Svensk orienterings samverkan med RF-SISU	20
14.	Sammanfattning.....	20

1. Svensk orienterings uppdrag

1.1 Idrottsrörelsens uppdrag

Svenska orientering har ett uppdrag som beskrivs och dokumenteras i ett antal olika dokument. På en övergripande nivå beskrivs uppdraget för svensk idrott inklusive alla specialidrottsförbund, SF, i Riksidrottsförbundets, RF, stadgar 1 kap, 1 §. Uppdraget beskrivs i tre delar som är idrottens verksamhetsidé, idrottens vision och idrottens värdegrund. I sin helhet lyder den:

Idrottens verksamhetsidé

Vi bedriver idrott i föreningar för att ha roligt, må bra och utvecklas under hela livet.

Idrottens vision, Svensk idrott – världens bästa

Svensk idrott vill vara bäst i världen för alla på alla nivåer. Vi vill ständigt utvecklas och förbättras både till form och till innehåll. Det bygger på en självstyrande och samlad idrottsrörelse med starka förbund och föreningar samt en utbildningsverksamhet i världsklass.

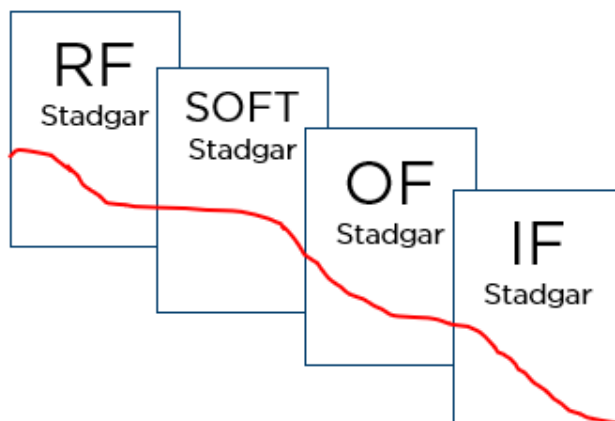
Idrottens värdegrund

- Glädje och gemenskap
- Demokrati och delaktighet
- Allas rätt att vara med
- Rent spel

I Svenska Orienteringsförbundets, SOFT:s, stadgar 1 § hänvisas till RF:s stadgar 1 kap, 1 §. Förutom det beskrivs också svensk orienterings uppdrag utifrån strategidokumentet Kompassriktning 2030 och gällande verksamhetsplan.

I stadgarna för SOFT:s distriktsförbund, OF, 1 §, finns hänvisningar till såväl SOFT:s stadgar som RF:s stadgar.

I RF:s normalstadgar för idrottsföreningar, 1 §, finns hänvisningar tillbaka till samtliga tre föregående led. På så sätt finns en röd tråd i förhållandet till idrottsrörelsens uppdrag genom samtliga organisationsled inom svensk idrott.

1.2 Svensk orienterings uppdrag

Vartannat år, jämna år, genomförs svensk orienterings ordinarie förbundsmöte. I samband med förbundsmöte fastställs verksamhetsplan för de kommande två verksamhetsåren.

Verksamhetsplanen utgår från ett mer långsiktigt strategidokument som omfattar flera år. Detta strategidokument fastställs också av förbundsmötet. I samband med förbundsmötet 2022 beslutades om Kompassriktning 2030 som beskriver svensk orienterings resa mot 2030 med start 1 januari 2023.

1.2.1 Vision

Svensk orientering – för alla hela livet.

Svensk orientering står för att vi utövar idrotten orientering och att vi utgår från Sverige.

För alla – Vi välkomnar alla till orienteringen och vår arena oavsett förutsättningar och ambition. Vi agerar jämlikt och inkluderande och värderar samarbete högt.

Hela livet – Vi bedriver idrott för alla oavsett ålder. Vi ger inspiration och skapar glädje hela livet.

Vi gör det genom att vara nyfikna, modiga och stolta.

Det ska ge:

- Flera och mera
- Världens bästa landslag

1.2.2 Utgångspunkter

Kompassriktning 2030 bygger på följande utgångspunkter:

- Verksamheten bedrivs ideellt och bygger på frivillighet och engagemang.
- Orienteringsföreningarna är kärnan i svensk orientering.
- Orienteringsidrotten utvecklas lokalt av föreningar.
- Orientering består av fyra grenar.
- Orientering kan utövas som tävlingsidrott och motionsaktivitet

1.2.3 Mål och vision

I Kompassriktning 2030 ett antal övergripande mål och visioner. Dessa beskrivs nedan och som jämförelse redovisas ett nuläge, hösten 2022.

MÅL OCH VISION	NULÄGE, HÖSTEN 2022
300 000 orienterare	190 000 orienterare
150 000 medlemmar	83 000 medlemmar
1 500 000 deltagaraktiviteter	900 000 deltagaraktiviteter
Orienteringsföreningar i alla kommuner	Orienteringsföreningar i 88% av alla kommuner
Alla aktiva utvecklas och blir bättre	Alla aktiva utvecklas och blir bättre?
Varje individ ska få ut max prestation på tävling	Varje individ ska få ut max prestation på tävling?
Svensk orientering är bästa nation på VM, seniornivå, i alla grenar	Svensk orientering är bästa nation på VM, seniornivå i orienteringslöpning

1.2.4 Verksamhetsområden

För att kunna uppfylla mål och vision ska verksamheten bedrivas inom sex olika verksamhetsområden. Dessa är:

- Individutveckling
- Ledarutveckling
- Evenemangsutveckling
- Kommunikation
- Digitalisering
- Hållbarhet

2. Distrikten – självständiga men osjälvständiga ideella föreningar

Distrikten, OF, är å ena sidan egna juridiska personer med stadgar och årsmöten. Å andra sidan är de en regional funktion i en nationell struktur. Det gör OF:s roll komplex.

Distrikten, OF, inom svensk orientering ses som en ideell förening på samma sätt som SOFT och föreningarna. Det finns dock några avgörande skillnader som gör att OF kan vara både självständiga och osjälvständiga på en och samma gång. För att en sammanslutning ska anses vara en ideell förening och få status som en egen juridisk person krävs lite förenklat att fyra grundkriterier är uppfyllda. Sammanslutningen måste ha medlemmar. Medlemmarna måste ha enats om stadgar. Föreningen måste ha en hierarkisk struktur vilket bland annat innebär regelbundna årsmöten. Till sist måste medlemmarna bland annat välja en styrelse som har i uppdrag att förvalta föreningen mellan årsmötena. När samtliga dessa fyra kriterier är uppfyllda är föreningen en egen juridisk person. En ideell förening kan inte vara osjälvständig det vill säga ha en annan ägare än medlemmarna eller överlåtas till någon annan än medlemmarna. Ideella föreningar är i sin grundform självständiga. En ideell förening kan fritt och frivilligt välja att bli medlem i en annan ideell förening och med den medlemsrelationen kan vissa rättigheter och skyldigheter följa.

Utifrån beskrivningen ovan blir OF som ideell förening och egen juridisk person problematisk. Varje OF har medlemmar i form av orienteringsföreningar. Dessa söker inte fritt och frivilligt om medlemskap i OF som därefter prövar om medlemmen uppfyller villkoren för medlemskap. Medlemskapet uppstår genom att föreningen beviljas medlemskap i SOFT samtidigt som föreningen har sin geografiska hemvist inom ett OF:s geografiska gränser. Dessa geografiska gränser beskrivs i SOFT:s stadgar och fastställs av förbundsstyrelsen, SOFT:s stadgar 30 §. Därvid är en förenings medlemskap i OF inte frivilligt. Det är heller inte möjligt för en förening att utträda som medlem i OF utan att också avsluta medlemskapet i SOFT eller att föreningen byter geografisk hemvist och hamnar i ett annat OF.

Varje OF har egna stadgar, men dessa ska följa den stadgemall som är en del av SOFT:s stadgar. Det innebär inte att varje ordalydelse måste stämma överens med mallen men grunderna måste finnas med i OF:s stadgar. SOFT:s förbundsstyrelse ska godkänna OF:s stadgar innan de blir giltiga. Medlemmarna i OF, föreningarna, kan besluta om ändringar av

OF:s stadgar men i och med att SOFT:s förbundsstyrelse har möjlighet att kräva ändringar är medlemmarnas, föreningarnas, frihet att besluta om stadgarna begränsad. Samma förhållande finns för RF-SISU distrikt och för samtliga SDF inom alla idrotter.

3. Kort tillbakablick

Nuvarande indelning i 23 distrikt, OF, har i princip funnits i sin nuvarande form sen SOFT bildades. Vi några tillfällen har namn på enskilda OF förändrats. Den senaste förändring som skett är att Närkes orienteringsförbundet under 1990-talet bytte namn till Örebro läns orienteringsförbund i samband med att länsidrottsförbundet gjorde motsvarande namnbyte. Vid några tillfällen har diskussionen om organisationen med 23 OF är den rätta och mest effektiva organisationen tagit fart. Några utredningar genomförts och några mindre justeringar har gjorts. Antalet OF har inte förändrats.

Till förbundsmötet 2012 inkom fyra olika motioner som på lite olika sätt tog upp frågan kring distriktens roll, möjligheter och antal. En utredning gjordes under 2012 och 2013. Utredningens slutsatser med förslag presenterades för förbundsmötet 2014. Förslaget innebar att inte göra några förändringar av antalet OF, att uppmuntra OF att vid behov samarbeta med varandra samt att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att starta en framtidsgrupp för att fortsätta leda förändringsarbetet. Någon framtidsgrupp startades dock aldrig.

I samband med SOFT:s ordförandekonferens 2018 tog dåvarande förbundsordförande Inge Blomberg upp frågan till diskussion. Inga formella beslut fattades men frågan levde vidare. Kort därefter avgick Inge Blomberg som förbundsordförande och arbetet stannade av.

Under början av 2021 togs frågan upp på nytt och en grupp bestående av Anette Önerud, Vivianne Lindstam, Jan Näslund, samtliga förbundsstyrelsen, samt Susanne Maarup, förbundschef, och Lasse Greilert, förbundskansliet, bildades. Gruppen hade ett antal möten och tog bland annat fram en del statistiskt underlag för att få en bild av omfattningen av verksamheten i respektive OF. En presentation av arbetet gjordes i samband med SOFT:s ordförandekonferens 2021. I samband med konferensen genomfördes också ett arbete där respektive distriktsordförande fick reflektera över nuläget i sitt respektive distrikt. Se avsnittet Distriktens egen analys 2021. I samband med förbundsmötet omvaldes inte Anette Önerud och Vivianne Lindstam. Kort efter förbundsmötet beslutade förbundsstyrelsen utse Ulrika Granfors till ledamot i arbetsgruppen samt att ge förbundschef Susanne Maarup i uppdrag att leda arbetet.

4. Distriktens egen analys 2021

I samband ordförandekonferensen 2021 fick deltagarna värdera läget i det egna distriktet utifrån fyra olika delar. Dessa var:

- Styrkor i OF
- Utmaningar i OF
- Vad behöver OF för att fullgöra uppdraget?
- Vad kan en organisationsförändring ge i mervärde?

4.1 Styrkor i OF

Frågan som ställdes var, "Vilka är styrkorna i ditt distrikt idag?", Deltagarna angav följande styrkor.

Lite vanligare	Inte så vanligt	
Bra arrangörer, arrangemang	Digitala möten	Omväxlande natur
Samarbete mellan klubbarna	Ungoteket	Kunniga banläggare
Engagemang och kompetens	O-Camp	Bra kartor
Barn- och ungdomsverksamhet	Jämställd styrelse	Vilja att bli bättre
Föreningarna	Alla åldrar	Bra terräng

Grön ruta=Tydlig koppling till OF

Till vänster redovisas de styrkor som var lite vanligare och förekom tre eller flera gånger och till höger redovisas de styrkor som var mindre vanliga och förekom 1-2 gånger. De styrkor som är redovisade i grön ruta har bedömts ha en tydlig koppling till OF:s verksamhet. De styrkor som är redovisade i blå ruta har bedömts att inte ha en så tydlig koppling till OF:s verksamhet, vara beroende av föreningarnas verksamhet eller inte kunna påverkas av vare sig OF:s eller föreningarnas verksamhet.

4.2 Utmaningar i OF

Frågan som ställdes var, "Vilka är de största utmaningarna i ditt distrikt idag?", Deltagarna angav följande utmaningar.

Lite vanligare	Inte så vanligt	
Rekrytera ledare	Förstå OF:s roll	Nya kartor
Hitta funktionärer	Arrangemang i hela distriktet	Likvärdigt tävlande
Rekrytera barn och ungdomar	Ungdomsledare i OF	Junior/seniorverksamhet
Behålla ungdomar	Junior/seniorverksamhet	Få ihop stafettlag
Få ungdomar att tävla	Föreningarnas delaktighet	Rekrytera medlemmar
Tillgång till mark	Stora avstånd	Ensidig etnisk bakgrund
Små föreningar, överleva		

Grön ruta=Tydlig koppling till OF

Till vänster redovisas de utmaningar som var lite vanligare och förekom tre eller flera gånger och till höger redovisas de utmaningar som var mindre vanliga och förekom 1–2 gånger. De utmaningar som är redovisade i grön ruta har bedömts ha en tydlig koppling till OF:s verksamhet. De utmaningar som är redovisade i blå ruta har bedömts att inte ha en så tydlig koppling till OF:s verksamhet, vara beroende av föreningarnas verksamhet eller inte kunna påverkas av vare sig OF:s eller föreningarnas verksamhet. Två utmaningar är både gröna och blå. Dessa utmaningar har bedömts vara kopplade både till OF:s och föreningarnas verksamhet.

4.3 Vad behöver OF för att fullgöra uppdraget?

Frågan som ställdes var, ”Vad behöver SDF och föreningar för att kunna fullgöra uppdraget?”, Deltagarna angav följande behov för att OF ska kunna fullgöra uppdraget.

Lite vanligare	Inte så vanligt	
Pengar	Bra IP Skogen	Kunskap om sponsring
Fler engagerade ledare	Anställda konsulenter	Förenkla arrangemangen
Nya/tydliga informationsflöden	Utbildningssamordning	Fler medlemmar
Behålla ungdomar	Tydligt uppdrag	Mångfald
Få ungdomar att tävla	Samma geografi som RF/SISU	Kunniga lärare i skolan
Tillgång till mark	Arrangemangsstöd	
Små föreningar, överleva	Stöd till bristfunktioner	Grön ruta=Tydlig koppling till OF

Till vänster redovisas de behov som var lite vanligare och förekom tre eller flera gånger och till höger redovisas de behov som var mindre vanliga och förekom 1–2 gånger. De behov som är redovisade i grön ruta har bedömts ha en tydlig koppling till OF:s verksamhet. De behov som är redovisade i blå ruta har bedömts att inte ha en så tydlig koppling till OF:s verksamhet, vara beroende av föreningarnas verksamhet eller inte kunna påverkas av vare sig OF:s eller föreningarnas verksamhet.

4.4 Vad kan en organisationsförändring ge i mervärde?

Frågan som ställdes var, ”Vad en organisationsförändring ge i mervärde för vår idrott? Svara med ett ord”. Deltagarna angav följande effekter som en organisationsförändring skulle kunna ge i mervärde.

(Förenings)konsulenter	Effektivitet	Enkelhet	Delaktighet
Bättre/roligare verksamhet	Likvärdighet	Stolthet	Tid
Ökade resurser	Sammanhang	Mångfald	Glädje
Samverkan, samhörighet	Tydlighet	Tävlingar	Träningar
Fler medlemmar	Styrka	Kompetens	Engagemang
	Glädje, lycka	Ungdomsförbättring	Trötthet
	Hälsa	Folkhälsa	Osammanhållning
	Hållbarhet	Stabilitet	
	Gemenskap	Vision	
Grön ruta=Tydlig koppling till OF	Oklart	Strategi	

Till vänster redovisas de effekter som var lite vanligare och förekom tre eller flera gånger och till höger redovisas de effekter som var mindre vanliga och förekom 1–2 gånger. De effekter som är redovisade i grön ruta har bedömts ha en tydlig koppling till OF:s verksamhet. De effekter som är redovisade i blå ruta har bedömts att inte ha en så tydlig koppling till OF:s verksamhet, vara beroende av föreningarnas verksamhet eller inte kunna påverkas av vare sig OF:s eller föreningarnas verksamhet.

5. Analys av nuläget

Analysen av nuläget har föregåtts av en datainsamling för att få en bild av omfattningen av verksamhet i respektive OF. Följande data har samlats in, sammanställts och värderats.

- Antal föreningar
- Antal medlemmar och medlemsutveckling över tid uppdelat på ålder och kön
- Tävlingsdeltagande och utveckling av tävlingsdeltagandet över tid uppdelat på ålder och kön
- LOK-stödet och LOK-stödets utveckling över tid uppdelat på ålder och kön
- OF:s och föreningarnas utbildningssamverkan med RF-SISU i distriktet över tid
- Den ekonomiska förvaltningen för 2021 i flertalet OF
- Utbetalt OF-bidrag 2019
- OF:s verksamhetsplaner har hämtats från respektive OF:s hemsida
- OF:s verksamhetsberättelse har hämtats från respektive OF:s hemsida
- Svensk orienterings uppdrag beskrivet i RF:s, SOFT:s och OF:s stadgar samt svensk orienterings verksamhetsinriktning
- Upplevelsen av kontakter med och respons från respektive OF hos förtroendevalda och anställda vid Svenska Orienteringsförbundet
- Tidigare genomförda utredningar
- RF-SISU:s översyn av den egna distriktstrukturen
- Befolkningen uppdelat på ålder och kön
- Antal regioner och kommuner inom respektive OF

Det är en stor variation av distriktens storlek. Med storlek avses antal föreningar, antal medlemmar, geografiskt område samt aktivitetsnivå. Ett exempel på aktivitetsnivå är antalet tävlingsstarter per medlem och distrikt. Det varierar från 2,9 starter per medlem i Norrbotten och Hälsingland till 7,7 starter per medlem i Västmanland. Liknande skillnader återfinns även för andra aktiviteter som exempelvis LOK-stödet och utbildningsverksamhet. Olika distrikt har ofta olika styrkor. Exempelvis har Blekinge störst andel deltagartillfällen i LOK-stödet per medlem och Gotland genomför flest studietimmar per medlem i samverkan med RF-SISU Gotland. Det finns också stora skillnader i befolkningsunderlag mellan de olika distrikten. Ett av de minsta distrikten, Gotland omfattar en region och en kommun. Ett av de större distrikten, Småland omfattar tre regioner och 32 kommuner. Blekinge och Gotland är de två minsta distrikten till ytan och utgör vardera cirka 0,5 procent av Sverige. Norrbotten är det största distriktet till ytan och utgör knappt 20 procent av Sverige.

OF:s förmåga att ge stöd till föreningarna utifrån uppdraget har bedömts vara olika. Några distrikt ger föreningarna ett regelbundet stöd delvis baserat på föreningarnas behov. Andra distrikt ger sporadiskt stöd och i några fall stöd endast vid ett fåtal tillfällen. Generellt upplever de flesta distrikt att det är svårt att nå ut med information och få kontakt med till alla föreningar i respektive distrikt. Flera OF uppger att det är svårt att rekrytera ledare och förtroendevalda till olika uppdrag i OF.

Anställda vid SOFT:s kansli upplever att det kan vara svårt att få kontakt med och/eller svar från OF på olika typer information och förfrågningar. Det finns en förväntan hos anställda vid SOFT:s kansli att OF sprider information vidare till föreningar och ledare i respektive OF men det finns ofta en ovisshet kring om, hur och när detta görs. Motsvarande upplevelser finns även i viss mån även hos förtroendevalda inom Svenska Orienteringsförbundet.

En genomläsning och bedömning av OF:s verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser har genomförts. OF:s verksamhetsplaner och aktivitetsutbud bedöms innehålla få eller inga kopplingar till svensk orienterings verksamhetsplan och verksamhetsinriktning. Detsamma gäller kopplingarna mellan svensk orienterings mål och vision och OF:s mål och vision samt resultatet av OF:s verksamhet. Det saknas ofta tydliga kopplingar mellan OF:s mål och OF:s planerade och genomförda aktiviteter. Det tycks vara enklare att skapa aktiviteter för verksamhetsområden som är kopplade till tävlingsverksamheten. Det kan exempelvis vara resor till olika typer av tävlingar och distriktsinterna tävlingsserier och cuper. Det tycks vara svårare att skapa aktiviteter inom områden som exempelvis utbildning, marktillgång, inkludering, jämställdhet, bredd och motion.

SOFT har en viktig roll för att underlätta OF:s verksamhetsplanering genom att hjälpa till att tydliggöra uppdraget och även vara ett stöd kring uppföljning av genomförd verksamhet. Även RF-SISU upplever stora skillnader i distriktens roll och förmåga, dels utifrån olika idrotter, dels mellan olika distrikt. I den pågående översynen av RF-SISU:s distriktsstruktur görs bland annat följande konstaterande.

"Något som komplicerar RF-SISU distriktens arbete är att endast ett fåtal SF har en formulerad beskrivning av vad deras SDF har för uppdrag, mandat med mera. Få SF stödjer SDF:s utveckling genom ekonomiska styrmedel som utvecklingsrelaterade SDF-bidrag. Ett flertal SF

upplever att vissa SDF är så svaga at de väljer att inte involvera SDF utan vänder sig direkt till föreningarna för att driva utvecklingsarbete. Även RF-SISU distrikten ser stora skillnader mellan SDF:s roll och kapacitet.” Citat från ”Översyn av RF-SISU:s distriktsstruktur” RF-SISU september 2022.

6. Varför en förändring?

En förändring av organisationen förväntas leda till ett antal positiva effekter som bidrar till att öka fokus på uppdraget som i sin tur förväntas leda till en högre uppfyllelse av svensk orienterings vision och mål.

OF:s uppdrag tydliggörs genom att SOFT på ett tydligare sätt ger stöd kring verksamhetsplanering utifrån de verksamhetsplaner som fastställs i samband med förbundsmötet. OF-bidraget används för att kunna fokusera på uppdraget.

Förutsättningarna för utveckling i hela landet stärks genom att ge ett likvärdigt stöd till alla orienteringsföreningar oavsett storlek och oavsett var i landet föreningen finns och bedriver sin verksamhet.

Utbudet av orienteringsaktiviteter ska var likvärdigt i hela landet. Det ska inte spela någon roll var i landet en person bor och lever. Det ska finnas orienteringsaktiviteter på så många platser som möjligt. Innehållet i aktiviteterna kan variera beroende på bland annat klimat och geografiska avstånd från bostad till aktivitet.

Spridning av information, kunskap och kompetens mellan SOFT, OF och föreningar ska vara effektiv och likvärdig. Alla OF och föreningar ska ha tillgång till samma typ av information inom samma tidsramar.

Samordningen mellan SOFT, OF och föreningarna i syfte att fullgöra uppdraget stärks. SOFT och OF ger gemensamt stöd till föreningarna för att nå vision och mål i Kompassriktning 2030 samt uppfylla idrottens verksamhetsidé, vision och värdegrund.

7. Vägledande principer inför en framtida distriktsindelning

Inför formuleringen av ett förslag till ny distriktsorganisation för svensk orientering har ett antal principer varit vägledande. En ny distriktsorganisation ska kunna ge ett antal positiva effekter och samtidigt bidra till en stark organisation som får en samlad förmåga att nå vision och mål och på så sätt fullgöra uppdraget. Svenska orientering ska kunna ge ett likvärdigt stöd till alla orienteringsföreningar oavsett var i landet föreningen är verksam och hur stor eller liten verksamhet föreningen har. För att så långt som möjligt säkerställa ett likvärdigt stöd till föreningarna behövs en tydlig samordning av stöd och resurser. För att kunna nå vision och mål behövs en tydlighet och samsyn kring vad uppdraget är och hur vägen mot vision och mål ser ut. Samtidigt är det viktigt att ta hänsyn till lokala variationer och förutsättningar.

Vid sidan av de organisatoriska principerna har även olika storleksmässiga principer vägts in i formuleringen av ett förslag. Ambitionen har varit att skapa distrikt med likvärdiga förutsättningar att kunna ge stöd till föreningar och ledare samt för att underlätta arbete och samordning inom respektive distrikt. I samband med analysen har konstaterats att det inte finns något tydligt samband mellan storleken på ett distrikt utifrån antalet medlemmar och antal föreningar och omfattningen och resultatet av den verksamhet som planeras och bedrivs. Ungefär samma slutsats dras i RF-SISU:s pågående översyn av distriktsstrukturen. Följande faktorer har ingått i analysen och varit vägledande principer.

- Geografisk utbredning
- Antal föreningar
- Antal medlemmar
- Antal tävlingar
- Antal tävlingsstarter
- LOK-stöd
- Utbildningsverksamhet
- Elitmiljöer
- Ekonomi
- Antal regioner
- Antal kommuner
- Befolkningsunderlag

8. Förslag ny distriktsindelning

Förslaget till ny distriktsindelning innebär en sammanslagning av nuvarande 23 OF till 5 OF enligt figuren nedan.

I RF:s stadgar namnges den regionala nivån inom ett SF som SDF, specialdistriktsförbund. Med utgångspunkt från det föreslås de nya distrikten att fortsatt kallas distrikt eller orienteringsförbund, OF. Namngivningen av de nya föreslagna distrikten utgår ifrån den geografiska placeringen inom Sverige. Se även kartan nedan.

Följande avsteg från de vägledande principerna har gjorts. Orienteringsförbund Norr har en geografisk utbredning som omfattar halva Sverige. I utredningsarbetet har en delning av Norr i två delar provats. Det skulle innebära en relativt stor obalans sett till antal föreningar, medlemmar, tävlingsverksamhet, ekonomi och andra verksamhetsrelaterade faktorer. Orienteringsförbunden Norr och Mitt har en mindre andel av föreningar, medlemmar och tävlingsstarter än övriga föreslagna OF. Det har varit svårt att skapa lika stora OF utifrån den verksamhets som bedrivs och samtidigt har geografiskt sammanhållna distrikt.

En del av de vägledande principerna kan beskrivas som nyckeltal utifrån de verksamhet som bedrivs i respektive distrikt. Det är svårt att uppnå samma nivå på nyckeltal i respektive distrikt. Tabellerna nedan visar utfallet när de olika nyckeltalen för de vägledande principerna läggs ihop för de nya föreslagna distrikten.

Orienteringsförbund Syd

125 föreningar, 2022
 19 300 medlemmar, 2021
 99 000 tävlingsstarter, 2019
 400 000:-, resultat 2021
 4 080 000:-, tillgångar 2021
 1 158 817:-, OF-bidrag 2019
 77 kommuner
 6 regioner
 2 715 085 innevånare

Orienteringsförbund Öst

129 föreningar, 2022
 24 900 medlemmar, 2021
 142 320 tävlingsstarter, 2019
 320 000:-, resultat 2021
 5 700 000:-, tillgångar 2021
 1 713 607:-, OF-bidrag 2019
 57 kommuner
 5 regioner
 3 632 885 innevånare

Orienteringsförbund Norr

74 föreningar, 2022
 9 000 medlemmar, 2021
 32 137 tävlingsstarter, 2019
 330 000:-, resultat 2021
 3 040 000:- tillgångar 2021
 527 036:-, OF-bidrag 2019
 44 kommuner
 4 regioner
 900 261 innevånare

Orienteringsförbund Väst

141 föreningar, 2022
 22 400 medlemmar, 2021
 123 400 tävlingsstarter, 2019
 390 000:-, resultat 2021
 4 500 000:-, tillgångar 2021
 1 271 529:-, OF-bidrag 2019
 76 kommuner
 3 regioner
 2 332 632 innevånare

Orienteringsförbund Mitt

83 föreningar, 2022
 11 300 medlemmar, 2021
 60 400 tävlingsstarter, 2019
 300 000:-, resultat 2021
 2 800 000:-, tillgångar 2021
 549 704:-, OF-bidrag 2019
 36 kommuner
 3 regioner
 854 584 innevånare

Resultat och tillgångar för 2021 är delvis en uppskattning då alla distrikt inte har redovisat sin ekonomiska förvaltning på sina respektive hemsidor. Antal innevånare gäller 30 september 2021.

De befintliga elitmiljöerna har utgjort en liten del av utredningen. Definitionen av elitmiljö är en miljö där utövaren kan kombinera studier på gymnasienivå, så kallat orienteringsgymnasium, eller högre utbildning på högskola eller universitet med en satsning på elitorientering. De elitmiljöer som beaktats och redovisas nedan är sanktionerade av SOFT och beskrivs på www.svenskorientering.se. Kartläggningen är ett nuläge och kan komma att förändras.

Orienteringsförbund Syd

- Karlskrona högskola, orienteringslöpning
- Högskolan Kristianstad, orienteringslöpning
- Eksjö RIG, orienteringslöpning
- Eksjö NIU, orienteringslöpning
- Jönköping NIU, orienteringslöpning
- Olofström NIU, orienteringslöpning

Orienteringsförbund Väst

- Göteborg universitet, orienteringslöpning
- Örebro universitet, orienteringslöpning
- Hallsberg RIG, orienteringslöpning
- Göteborg RIG, orienteringslöpning (fr 2023)
- Hallsberg NIU, orienteringslöpning
- Göteborg NIU, orienteringslöpning

Orienteringsförbund Öst

- Linköping universitet, orienteringslöpning
- Stockholm/Södertälje, orienteringslöpning
- Haninge NIU, orienteringslöpning
- Sollentuna, NIU, orienteringslöpning
- Uppsala NIU, orienteringslöpning

Orienteringsförbund Mitt

- Falun/Borlänge högskola, orienteringslöpning, skidorientering
- Sandviken RIG, orienteringslöpning
- Mora RIG, skidorientering
- Falun NIU, orienteringslöpning, mountainbikeorientering
- Mora NIU, orienteringslöpning, skidorientering

Orienteringsförbund Norr

- Luleå universitet, skidorientering
- Umeå universitet, orienteringslöpning, skidorientering
- Älvsbyn NIU, orienteringslöpning, skidorientering

Placeringen av elitmiljöer bedöms inte påverka distriktsorganisationen. Ansvaret för elitmiljöerna ligger i dagsläget hos SOFT och kommer inte att förändras vid eventuell ny distriktsorganisation. De aktiva som vill vara en del av en elitmiljö söker sig till den miljö som passar bäst. En individ från södra Sverige som satsar på skidorientering kommer att söka sig till någon av de elitmiljöer som erbjuder möjligheter till kombinationen studier och skidorientering.

9. Viktiga funktioner i distriktet

I samtliga nuvarande 23 OF finns ett antal förtroendevalda ledare med olika uppdrag. Vilken typ av uppdrag dessa har varierar mellan de olika distrikten. Samtliga OF har en styrelse, valberedning och revisorer. Detta är en nödvändighet för en ideell organisation och styrs av stadgarna. Utöver det finns i samtliga distrikt förtroendevalda som har ansvar för en eller flera

specifika verksamhetsområden. En inventering av aktuell information på respektive OF:s hemsida ger följande resultat.

FUNKTION	ANTAL OF
Tävling	22 OF
Barn och ungdom	21 OF
Karta	11 OF
Junior och senior	10 OF
Skidorientering	9 OF
Mountainbikeorientering	8 OF
Precisionsorientering	6 OF
Bredd och motion	6 OF
Mark	4 OF
Information	3 OF
Utbildning	3 OF
IP Skogen	2 OF
IT	1 OF
Veteraner	1 OF

Inventeringen bygger på information från respektive OF:s hemsida. Namngivningen kan variera mellan olika OF. Sammanställningen ovan är delvis en sammanslagning av samma typ av funktion. Sammanställningen är inte fullständig. En funktion eller ett ansvar kan ligga på en enskild person som inte redovisas på hemsidan. I några fall var informationen flera år gammal och kanske inte är aktuell.

Såväl anställda på förbundskansliet och förtroendevalda inom SOFT ger med jämna mellanrum uttryck för att det i flera OF saknas en part att kommunicera med inom vissa verksamhetsområden. Inför en ny distriktsorganisation är bedömningen att det finns behov av samordning kring vilka funktioner som bör finnas i OF. Utifrån verksamhetsinriktningen Kompassriktning 2030 är bedömningen att följande funktioner kommer att vara viktiga.

- Styrelse med ordförande, kassör, sekreterare samt ledamöter
- Valberedning
- Revisor
- Tävlingsplanering
- Mark och hållbarhet
- Kartan
- Ledarutveckling och utbildning
- Individutveckling uppdelat på barn och unga, prestation samt bredd och motion
- Kommunikation, intern och extern

Utöver dessa funktioner kan det vara aktuellt att skapa Ungdomsråd i alla OF för att öka ungas möjlighet till delaktighet och inflytande. De kan också vara aktuellt att skapa grupper som har ett specifikt ansvar för orienteringsidrottens olika grenar.

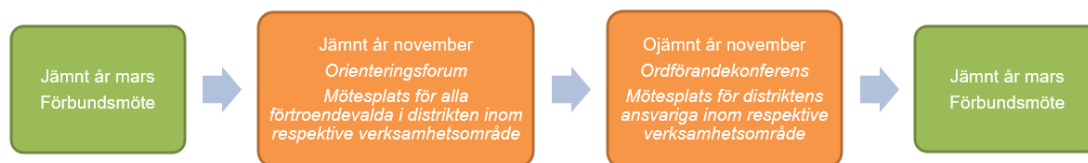

10. Arbetssätt central demokrati

Förbundsmötet är svensk orienterings högsta beslutande och genomförs vartannat år (jämn) under perioden 15 mars till 15 april. Tidpunkt, former och dagordning för förbundsmötet regleras i förbundets stadgar. Varje år, tredje helgen i november, genomförs en konferens för OF:s ordförande. Ordförandekonferensen är inte reglerad i förbundets stadgar. Dessa tillfällen är viktiga delar kopplat till förbundets demokrati och tillfällen då ombud för föreningarna kan mötas för att diskutera och besluta om frågor som är viktiga för svenska orientering och den verksamhet som planeras och genomförs. I samband med förbundsmötet görs val av förbundsstyrelsen, valberedning och revisorer.

I samband med införandet av en ny distriktsorganisation föreslås ett delvis nytt arbetssätt. Förbundsmötet och dess former är som tidigare nämnts reglerat i förbundets stadgar och påverkas inte av en ny distriktsorganisation. Däremot föreslås ordförandekonferensen jämn år bli ett orienteringsforum. Det kan beskrivas som en stor mötesplats för alla förtroendevalda i distriktet. Syftet med orienteringsforum är att fokusera på strategi och långsiktighet med framtidsfrågor i fokus. Det kan också finnas behov av att följa upp några av de beslut som fattades på förbundsmötet tidigare samma år.

Ojämn år genomförs en med traditionell ordförandekonferens med distriktets ordförande. Om antalet distrikt minskas till fem så blir den gruppen ganska liten och förbundsstyrelsen blir fler än de inbjudna deltagarna. Konferensen kan därför utökas med ytterligare en eller två förtroendevalda från respektive distrikt. Konferensen innehåll är fokuserat på förberedelse inför förbundsmötet nästkommande år. I samband med ordförandekonferensen kan även ämneskonferenser kopplade till de olika funktionerna i OF att genomföras.

11. Anställda i distrikt och centralt

I nuläget har nio OF anställd personal. Det finns en variation i anställningsgrad från deltid till heltid. Två OF, Västergötland och Stockholm, har flera anställda. Tjänsterna finansieras av respektive OF genom bidrag och egenfinansiering via medlemsavgifter från föreningarna. Arbetsuppgifterna för de anställda varierar också från enbart administrativa uppgifter till att driva och utveckla verksamhet. Övriga OF har ingen anställd personal. Över tid har antalet OF med anställd personal minskat. För cirka 35 år sen hade i princip samtliga nuvarande OF anställd personal.

I en ny distriktsorganisation föreslås att det finns minst en anställd konsulent i varje OF. Anställningsgraden är heltid. SOFT är arbetsgivare och tjänsterna finansieras genom delar av det som idag är det så kallade OF-bidraget. År 2019 uppgick OF-bidraget till ungefär 5,2

miljoner kronor. OF-konsulenterna ingår i det som idag är idrottsenheten vid SOFT:s centrala kansli. OF-konsulenterna har sin fysiska arbetsplats i respektive distrikt. OF-konsulenternas uppgift är att vara en länk mellan SOFT och föreningarna i respektive distrikt. De konkreta arbetsuppgifterna ska vara kopplade till uppdraget. Några viktiga arbetsuppgifter är:

- Stöd till föreningarna i OF
- Stöd till förtroendevalda i OF
- Skapa nätverk med RF-SISU distrikt, kommuner, regioner med flera
- Skapa mötesplatser och forum för föreningsledare
- Utbildningar för föreningsledare
- Ingår i SOFT-kansliet idrottsenhet
- SOFT är arbetsgivare

Utöver dessa anställda i OF kan varje OF själva bestämma om fler anställda om behovet finns. Dessa bör i så fall ha en specifik uppgift kring en fråga som behöver extra fokus i det aktuella distriktet. Den kan exempelvis vara frågor kring tillgången till mark, elitmiljö och talangutveckling och liknande. I nuläget bedöms respektive OF själva få finansiera eventuella extra tjänster utöver distriktskonsumenten. Samverkan mellan alla anställda på SOFT:s kansli och i distrikten är viktigt.

Det kommer även fortsättningsvis att finnas behov av konsulenter som är anställda vid SOFT-kansliet. Dessa har till uppgift att driva och utveckla verksamhet inom ett eller flera specifika verksamhetsområden som exempelvis arrangemang och evenemang, kartor, mark och hållbarhet, utbildning, barn och ungdom, bredd och motion, inkludering, jämställdhet med mera. Kopplingarna till gällande verksamhetsinriktning, i nuläget Kompassriktning 2030, måste vara tydliga i syfte att fullgöra uppdraget. Anställda vid SOFT-kansliet ska också vara ett stöd till förbundsstyrelsen och andra förtroendevalda i olika arbetsgrupper. Konsulenterna vid SOFT-kansliet ska samverka med distriktskonsulenterna kring bland annat mötesplatser och forum för föreningsledare. Konsulenterna vid SOFT-kansliet ingår i kansliets idrottsenhet och SOFT är arbetsgivare.

12. Tidplan

Ambitionen är att fatta beslut om införandet av en ny distriktsorganisation i samband med förbundsmötet 2024 och att en ny distriktsorganisation är på plats 1 januari 2025. Inför beslutet är det viktigt med delaktighet, förankring och information till såväl nuvarande distrikt som föreningar. Det kommer också att finnas ett antal olika frågor som behöver lösas innan en ny organisation kan vara på plats. Här följer en tidplan med de aktiviteter som i nuläget bedöms som avgörande. Fler aktiviteter kan komma att läggas till.

TIDPUNKT	AKTIVITET
Nov 2022	Ordförandekonferens, presentation av skarpt förslag
Nov 2022-Sep 2023	Dialoger och arbete inom respektive föreslaget nytt OF
Mar 2023-Okt 2023	Förändringar och justeringar av förslaget utifrån genomförda dialoger
Nov 2023	Ordförandekonferens, slutligt förslag presenteras
Dec 2023	Förslag om förändrade stadgar för SOFT och OF klart
Dec 2023	Förslag om ny fördelning av OF-bidrag klart
Jan 2024	All dokumentation inför förbundsmötet 2024 klar
Mar 2024	Förbundsmöte, beslut om ny distriktsorganisation
Apr 2024	Rekrytering av distriktskonsulenter startar
Apr 2024-Dec 2024	Avveckling av befintliga OF, uppstart av nya OF
Sep 2024	Distriktskonsulenter på plats
Dec 2024	Överföring av tillgångar till nytt OF
Dec 2024	Val av interimsstyrelse och valberedning i nytt OF
Jan 2025	Ny distriktsorganisation startar
Feb 2025	Val av ordinarie styrelse i ny OF

13. Frågor att ta vidare efter ordförandekonferensen 2022

Det kommer att finnas ett antal frågor att bearbeta efter ordförandekonferensen 2022 från till förbundsmötet 2024 samt fram till införandet av en ny distriktsorganisation 1 januari 2025. En del frågor är kända i dagsläget medan andra frågor kommer att födas under tiden processen framskrider. De dialoger och möten som kommer att genomföras inom respektive föreslaget nytt OF kommer att vara viktiga för att både fånga upp olika frågor och hantera dem. Några frågor som behöver beaktas är i nuläget kända.

13.1 Förändring av SOFT och OF:s stadgar

Införandet av en ny distriktsorganisation kommer att kräva justering av befintliga stadgar för såväl SOFT som OF. Bland annat påverkas antalet ombud och röstlängden till förbundsmötet av ett förändrat antal OF. OF:s verksamhetsområde och vilken geografisk utbredning respektive OF ska ha påverkas också.

13.2 Röstlängden till förbundsmötet

Om nuvarande princip för fördelning av ombud till förbundsmötet, röstlängden, inte förändras kommer det att innebära ett mindre antal ombud. Till förbundsmötet 2022 fanns enligt röstlängden 68 röster/ombud fördelade mellan distrikten. Varje OF får en röst för varje påbörjat tiotal föreningar. Minsta antal röster per OF är två. Det gör att de OF som har tio eller färre föreningar ändå har två röster. I den nya föreslagna distriktsorganisationen har alla OF betydligt fler föreningar vilket gör att inga extraröster behöver delas ut. En sammanslagning av OF innebär också att några av dem nya föreslagna distrikten hamnar straxt under en tiotalgräns. Med nuvarande stadgar gör det att antalet röster minskar från 68 till 58. Detta kan påverka

demokratin och representationen vid förbundsmötet. Därför bör en ny princip för beräkning av röstlängden införas i stadgarna.

13.3 OF-bidraget

OF-bidraget är idag inte förknippat med några villkor eller ändamål. Respektive OF kan fritt använda bidraget inom ramen för sin verksamhet. OF-bidraget fördelas till respektive OF utifrån ett antal fördelningsnycklar. I korthet är dessa:

- Arrangemangsbidrag på 200 kronor per arrangemang i respektive OF.
- Anmälningssbidrag på 3 kronor per anmäld från respektive OF.
- Avståndstillägg utifrån geografiskt avstånd från Stockholm för Bohuslän Dal, Gotland, Gästrikland, Hälsingland, Jämtland Härjedalen, Medelpad, Norrbotten, Västerbotten och Ångermanland.
- Ungdomstillägg utifrån OF:s andel av utbetalt LOK-stöd.

År 2019 fördelades totalt 5 220 693 kronor i OF-bidrag mellan de 23 befintliga distrikten. Under åren 2020 och 2021 har OF-bidraget legat på en lägre nivå på grund av coronapandemin med minskad verksamhet som följd. Samtliga distrikt har under dess år kunnat få statligt kompensationsstöd fördelat från RF. Hur stor OF-bidraget kommer att vara efter 2022 års slut är i nuläget inte känt.

I samband med en ny distriktsorganisation kommer det att finnas anledning att se över hur OF-bidraget ska fördelas. Nuvarande principer kan behållas men andra principer skulle kunna införas. Ett exempel skulle kunna vara att alla OF får lika mycket i OF-bidrag. OF-bidrag kanske ska delas ut med vissa villkor, det vill säga användas till att stärka och utveckla vissa strategiska verksamhetsområden enligt gällande verksamhetsinriktning. Nivån på OF-bidrag kan också diskuteras. Det kanske ska vara lika stort, lägre eller högre. Det kan också finnas möjlighet att fördela andra centrala medel att fördela till distrikten för att utveckla ett speciellt verksamhetsområde, exempelvis inkludering, hållbarhet och liknande.

13.4 Avveckling och uppstart OF

En sammanslagning av nuvarande 23 distrikt till fem distrikt kommer att innebära en avveckling av befintliga distrikt och en uppstart av de nya. Här finns en del erfarenhet att hämta från SF som gjort motsvarande förändring av sin distriktsorganisation. SOFT kommer att vara ett stöd i förändringen av distriktsorganisationen. Nuvarande OF har olika förutsättningar och olika läge för bland annat ekonomisk förvaltning, ekonomiska tillgångar, varulager och utrustning, avtal med samarbetspartners och liknande. Dessa frågor behöver hanteras både kring avveckling och överföring till nytt OF. I samband med dialoger och möten i de nya föreslagna distrikten kommer även avveckling och uppstart att hanteras.

13.5 Frågor, oro och farhågor

I samband med såväl större som mindre förändring uppstår ofta osäkerhet, oro och olika frågor kring förändringen och framtiden. I samband med en förändring av svensk orienterings distriktsorganisation kommer det att uppstå ett antal frågor av olika typ, oro och farhågor. De planerade dialogerna med början i november 2022 och fram tills förändringen är genomförd

kommer att vara viktiga för att fånga olika frågor och hantera dem. Delaktighet kommer att vara viktigt.

13.6 Svensk orienterings samverkan med RF-SISU

RF-SISU finns representerade i hela landet genom ett antal regionala organisationer. Deras främsta syfte är att ge stöd till den lokala idrottsföreningen utifrån SF: verksamhetsmål. I dagsläget finns 21 RF-SISU distrikt. För närvarande pågår en översyn av RF-SISU:s distriktsorganisation som kan komma att förändras. RF-SISU är en resurs för svensk orientering i arbetet med att utveckla verksamheten. Det är viktigt att skapa tydliga och effektiva samverkansformer med RF-SISU såväl centralt som regional och lokalt. För att kunna hantera samverkan mellan SF och RF-SISU och nå ut till de lokala idrottsföreningarna har man skapat den så kallade samverkansmodellen. Samverkansmodellen innehåller tre delar.

Konsulentträff. En dialog för att skapa samsyn kring föreningens nuläge och behov. Ska öka förståelsen för varandras uppdrag, roller och insatser kopplade till föreningsutveckling.

Nationella SF-specifika uppdrag. Skapa en samplanering kring en avgränsad specifik fråga som går i linje med SF:s strategiska inriktning i syfte att konkret beskriva roller, ansvar och arbetssätt i det specifika uppdraget. Uppdraget ska genomföras i mer än ett RF-SISU distrikt.

Årlig handlingsplan. Skapa en årlig samplanering mellan SF/SDF och RF-SISU distrikt kring stöd till föreningarna så att de kan utveckla sin verksamhet i linje med SF:s strategi.

Samverkan mellan svensk orientering och RF-SISU sker i första steget på en central nivå. Ett eller flera samverkansområden identifieras och formerna för samverkan definieras utifrån ovanstående tre alternativ. Därefter involveras SOFT:s och RF-SISU:s distrikt i arbetet.

14. Sammanfattning

Svenska Orienteringsförbundets styrelse föreslår en förändrad distriktsorganisation för svenska orientering. Nuvarande 23 distrikt föreslås att slås samman till fem distrikt. Nedanstående bild visar förslaget till ny distriktsorganisation.

En förändring av organisationen förväntas leda till ett antal positiva effekter som bidrar till att öka fokus på uppdraget som i sin tur förväntas leda till en högre uppfyllelse av svensk orienterings vision och mål. Följande effekter förväntas.

- OF:s uppdrag tydliggörs
- OF-bidraget används med tydligt fokus på uppdraget
- Förutsättningarna för utveckling i hela landet stärks
- Utbudet av orienteringsaktiviteter ska vara likvärdigt i hela landet
- Spridning av information, kunskap och kompetens ska vara effektiv och likvärdig
- Samordningen mellan SOFT, OF och föreningar stärks i syfte att fullgöra uppdraget

Uppdraget för svensk orientering består av flera delar. På ett övergripande plan beskrivs uppdraget i 1 kap 1§ i RF:s stadgar där idrottsrörelsens verksamhetsidé, vision och värdegrund beskrivs. Genom hänvisningar i SOFT:s, OF:s och föreningarnas stadgar ges alla led inom idrottsrörelsen samma uppdrag att uppfylla utifrån sina förutsättningar. Uppdraget beskrivs även i svenska orienterings verksamhetsinriktning, *Kompassriktning 2030*, som fastställdes i samband med förbundsmötet 2022.

Ambitionen är att fatta beslut om införandet av en ny distriktsorganisation i samband med förbundsmötet 2024 och att en ny distriktsorganisation är på plats 1 januari 2025. Inför beslutet är det viktigt med delaktighet, förankring och information till såväl nuvarande distrikt som föreningar. Det kommer också att finnas ett antal olika frågor som behöver lösas innan en ny organisation kan vara på plats.

Inför formuleringen av ett förslag till ny distriktsorganisation för svensk orientering har ett antal principer varit vägledande. Dessa har varit:

- Geografisk utbredning
- Antal föreningar
- Antal medlemmar
- Antal tävlingar
- Antal tävlingsstarter
- LOK-stöd
- Utbildningsverksamhet
- Elitmiljöer
- Ekonomi
- Antal regioner
- Antal kommuner
- Befolkningsunderlag

I samband med analysen har konstaterats att det inte finns något tydligt samband mellan storleken på ett distrikt utifrån antalet medlemmar och antal föreningar och omfattningen och resultatet av den verksamhet som planeras och bedrivs. Ungefär samma slutsats dras i RF-SISU:s pågående översyn av distriktsstrukturen.

